

ماجرای فقط این نبود

شش جستار درباره‌ی زندگی در کنار ادبیات و هنر

زیدی اسمیت | ترجمه‌ی معین فرخی / احسان لطفی

اسمیت، زیدی، ۱۹۷۵ - م. Smith, Zadie
 ماجرا فقط این نبود: شش جستار درباره‌ی زندگی در کنار هنر و ادبیات/ نویسنده زیدی اسمیت؛
 مترجمان: معین قرخی، احسان لطفی.
 تهران: نشر اطراف، ۱۳۹۸
 ۱ ص

۹۷۸-۶۰۰-۳۰۰-۳

فیل
 Feel Free: Essays, 2008
 شش جستار درباره‌ی زندگی در کنار هنر و ادبیات
 ادبیات - سببی - تاریخ نقد
 English literature - History and criticism
 قرخی، معین، ۱۳۶۸ - م.
 لطفی، احسان، ۱۳۶۰ - مترجم

PR۶۰۶۹

۸۲۴/۹۱۴۲۲

۵۷۴۵۲۴۲

سرشناسی
 عنوان و نام نویسنده
 مشخصات نشر
 مشخصات
 شابک
 وضعیت فهرست نویسی
 یادداشت
 عنوان دیگر
 موضوع
 موضوع
 شناسه افزوده
 شناسه افزوده
 رده بندی کنگره
 رده بندی دیویی
 شماره کتابشناسی ملی

ما جرافق ط این نبود

شش جستار درباره‌ی زندگی در کنار ادبیات و هنر

زیدی اسمیت | ترجمه‌ی معین فرخی / احسان لطفی

اطراف

در مجموعه‌ی جستارروایی: معین فرخی

برادرش: پور

دبیر فنی: سیدرضا لاریجانی

طراح جلد: حسن پندسی

چاپ: نج

صحافی: نمونه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۱۹۴-۳۰۰۳

چاپ اول: ۱۳۹۸، ۵۰۰ نسخه

همه‌ی حقوق چاپ و نشر این اثر برادر اطراف محفوظ است. هرگونه تکتیر، انتشار و بازنویسی این اثر (چاپی، صوتی، تصویری، الکترونیک) بدون اجازه‌ی کتبی ناشر ممنوع است. نقل پرش‌هایی از متن کتاب با ذکر منبع آزاد است.

تهران، خیابان گل‌نپی، خیابان شهید ناطق‌نوری، کوی رضایک، پلاک ۹

تلفن: ۲۲۸۵۵۲۴۷

Atraf.ir

فهرست

- سخن مترجم ۱۵ تصویری از یک نویسنده هنر خردبیهی نیست
- خوشی ۲۳ آیا خوشی لذت بخش است
- آن احساس چموش ۳۵ چطور رمان می نویسم
- بازخوانی بارت و نابوکوف ۵۱ خانه‌ی رمان از آن کیست، نویسنده یا خواننده؟
- ده یادداشت درباره‌ی آخر هفته‌ی اسکار ۷۳ بعدش کجا می روند؟
- حمام ۸۹ خانواده، واقعه‌ای خشنونت بار
- مرد مرده می خندد ۱۰۳ استندآپ کمدی یا هنر جزخوانی برای مرگ؟

پیش‌گزار

جستار ژانرباز گوشه‌ای است. وقتی دنبال تعریفش می‌گردی بیشتر به جمله‌هایی دست می‌زنی که به جای آن‌که بگویند جستار چیست، از آن می‌گویند که جستار نیست. وقتی می‌خواهند دسته‌بندی‌اش کنند از چهارنا شاره‌ای مختلف جستار را نام می‌برند که همگی مرزهای نیمه‌تراوا دارند و به آسانی درون هم نشت می‌کنند. عواملی از این دست کنار آمدن با جستار را در فضای خط‌کشی‌شده‌ی نظریه‌ی تاحدودی سخت می‌کند. به هر حال ما تصمیم می‌گیریم که جستار متنی نسبتاً کوتاه است، خلاف مقاله‌ی رسمی لحنی عصاقوربان‌دار و خشک ندارد و نمی‌خواهد به جهانیان یک گزاره‌ی قطعی را ثابت کند. دعوت‌نامه‌ای است برای خواننده که صمیمی و رها مسیر پرسشگری نویسنده درباره‌ی موضوع را به شیوه‌ی خاص خودش پی بگیرد، در چشم‌انداز شخصی او بساطش را پهن کند، از پرسش‌های او بپرسد و گاه حتی به شک‌های او شک کند. جستار ژانر قرن بیست و یکمی نیست اما جستارهای امروزی دنیای تازه‌ی خودشان را یافته‌اند، در فرم‌های خلاق

و بدیعی ارائه می‌شوند و گاه تجربه‌ی شیرین خواندن رمان‌های پرشور را برای خواننده زنده می‌کنند.

از میان انواع متعدد جستار، جستار روایی را نزدیک‌ترین ژانر به داستان کوتاه می‌دانند. جستار روایی متنی غیرداستانی است که سبکی دلنشین، ساختاری ظاهراً و لنگار، لحنی شبیه زبان شفاهی، و گاهی چاشنی طنز ظریفی دارد و با استفاده از داستان یا ساختار داستانی، روایت نویسنده را از مبحثی که کمتر به آن پرداخته شده، یا با پیچش و زان جدیدی عرضه شده، ارائه می‌دهد. به عبارتی، نویسنده‌ی جستار روایی با استفاده از اکسیر هنر، فرم لذت‌بخشی می‌آفریند و مصداق مقاله به گونه‌ای نو و با هدفی متفاوت ارائه می‌دهد.

جستار یا essay مانند مقاله یا article متنی غیرداستانی است اما به جای آن که مقاله اطلاعاتی درباره‌ی یک موضوع خاص به خواننده منتقل کند، دیدگاه شخصی نویسنده را درباره‌ی یک یا چند موضوع و با لحنی که استعاره و تشبیه را برانگیزد برایش توضیح می‌دهد. جستارنویس بر اساس تجربه‌ی زیسته‌ی خود، نگاه ویژه‌ای به مفهوم یا رخداد مورد نظرش پیدا کرده، به یک روایت فردی رسیده و با نوشته‌ای صمیمی و صادقانه می‌خواهد موضع و تحلیل خودش را شرح بدهد. به همین دلیل خواندن جستار ما را با طرز فکر، ذهن و با به اصطلاح صدای نویسنده آشنا می‌کند. بی‌تردید مقاله‌نویس‌ها هم دیدگاهی شخصی درباره‌ی موضوع مقاله‌شان دارند و گاهی آن را با خوانندگان در میان می‌گذارند اما نتیجه‌گیری نوشته‌شان را با استناد به دلایل و شواهد موجود در مقاله سروسامان می‌دهند نه مبتنی بر تجربه، برداشت و روایت شخصی خودشان.

تعبیر شیرین و تأمل‌برانگیز دیگری هم جستار را ترکیبی از اول شخص مفرد و سوم شخص جمع معرفی می‌کند که تجربه‌ی نویسنده

را در مسیر جست وجو و آزمودن پست و بلند مفاهیم مختلف و ابعاد گوناگون رخدادها به ثبت رسانده و با خوانندگان به اشتراک می گذارد. همین معنای جست وجوگری است که معادل جستار را برای واژه‌ی essay انتخابی دقیق و قابل دفاع می کند. از این منظر، جستار متنی است که خواننده را به شرکت در تکا‌پوی نویسنده در درک و تحلیل رخداد های واقعی و مفاهیم مختلف می خواند و او را تشویق به یافتن می نو برای خواندن متن هایی می کند که سبک های کاملاً متفاوتی دارند.

منطق گفت و گویی جستار را بستر مناسبی برای حضور صداهای دیگر در ساحب تلاش نویسنده برای فهم معنا می داند؛ صداهایی که می توانند موضع نویسند را به بالش کشیده و متنی چند صد ا خلق کنند. جستار نویس که همسایه های گرانگاه جریان های اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و... زمان خود ایستاده، می تواند با اجتناب از قضاوت نهایی و تک گویی تمام خواهانه و پرهیز از ساز آرای صداهای گوناگون به نفع دیدگاه خود، شرکت مث صداهای دیگر را در گفت و گوی متن تضمین کند. به خاطر اهمیت ران دگانه ی جستار بسیاری از نویسندگان معاصر مانند شاه رخ مسکوب، کاروان فانی، بابک احمدی و صاحب نظران دیگر در نوشته هایشان جستار را تعریف کرده اند و تفاوت های جستار و مقاله را شرح داده اند. با مطالعه ی نمونه های مختلف جستار و خصوصاً جستار روایی درک دقیق تری از تعریف جستار روایی خواهیم داشت. خواندن بهترین نمونه های هر ژانر نوشتاری هم می تواند آشنایی ما را با آن ها به تجربه ای پربار و خوشایند مبدل کند. به همین دلیل در مجموعه ی جستار روایی آثار نویسندگان شاخص این ژانر را که پیشینه ی فرهنگی متفاوتی دارند، به علاقه مندان ارائه می دهیم و در هر کتاب می کوشیم مخاطب را با سبک نوشتاری و صدای منحصر به فرد

یک جستارنویس برجسته آشنا و به کشف و بسط روش جدیدی برای ارتباط با متن دعوت کنیم.

درباره‌ی کتاب

در کتاب ماجرافقط این نبود سراغ زیدی اسمیت رفتیم که در کارنامه‌ی هنری‌اش رمان‌ها، جستارها و داستان کوتاه‌های درخشانی به چشم می‌خورد. او که متولد انگلستان است از سال ۲۰۱۰ تاکنون در دانشگاه ریورم، زگارش خلاق تدریس می‌کند. متن‌های کتاب حاضر را از دو مجرای جستار موفق زیدی اسمیت برگزیدیم که در سال‌های ۲۰۰۹ و ۲۰۱۸ منتشر شده‌اند. اسمیت به داشتن دقتی منحصربه‌فرد درباره‌ی مسائل شخصی، فرهنگی و مواضع به دور از تعصبش نسبت به نژاد، مذهب و هویت فرهنگی شهرت دارد که فارغ از موضوع جستارهایش، متن‌های او را فله‌ای و آشنایی می‌کند. در بررسی رخداد‌های معاصر فرهنگی، اجتماعی و سیاسی همیشه ردپای پیرنگی از تجربه‌ی شخصی‌اش به چشم می‌خورد. صمیمیت، صراحت و تیزبینی او، در کنار زبان ادبی پرداخت شده‌اش، دستمای او را در اوج ژورنالیسم و جستارنویسی ادبی نشانده. زیدی اسمیت با نبردستی تمام سبکی در جستارنویسی ادبی خلق کرده که همزمان خنده‌ای در خردمندانه است. به گفته‌ی منتقدان، جستارهای او در زمره‌ی رمان ادبی پروپیمان، هوشمندانه و خوش‌نمکی هستند که هم برای نویسندگان و هم برای خواننده‌ها موهبتی کم‌نظیر به شمار می‌آیند. آنچه اسمیت را از بسیاری از نویسندگان موفق متمایز می‌کند، بی‌پروایی و شجاعتش برای تغییر موضع و تغییر نظر است و در بسیاری از نوشته‌هایش روایتی از تجربه‌های شخصی‌اش را با مخاطب در میان می‌گذارد تا به خودش و دیگران یادآوری کند که هیچ وقت برای تغییر عقیده دیرنیست.

ترجمه‌ی جستار روایی توانایی خاصی می‌طلبد که فراتر از مهارت فهم و انتقال متن انگلیسی است. زبان مترجم این جستارها باید به خلق و خوی گفتمانی نویسنده نزدیک باشد یا به آن نزدیک شود تا بتواند مباحث جدی و حال و هوای نوشته‌های نویسنده را به لحن شخصی سرشته‌شانه و گاه مطایبه‌آمیز جستار روایی گره بزند و سهم خواننده را در حفظ خواندن متن افزایش دهد. احسان لطفی و معین فرخی پیش‌تر کتاب‌هایی از مجموعه‌ی جستار روایی را به شیوایی ترجمه کرده‌اند و این بار حاصل همکاری لذت‌بخش‌شان را در اختیار مخاطبان قرار داده‌اند. به نظر می‌آید که تکیه و گوی مداوم بر سرمتون ترجمه‌شده برای این کتاب، خطر دودستی ترجمه را کاملاً رفع کرده است. مترجم‌های این کتاب با رعایت امانت در ترجمه، به دقت و ظرافت تمام توانسته‌اند روح جستارهای اسمیت را به مخاطب منتقل کنند.

نشر اطراف با هدف معرفی زانرهای نگارشی مختلفی که از لحاظ ساختار یا مضمون راهی به روایت دارند، مجموعه‌های گوناگونی را طراحی و تهیه کرده که مجموعه‌ی جستار روایی یکی از آنهاست ❖

❖ دبیر ترجمه‌ی اطراف - رؤیا آذر ❖

تایستان ۸، ۱۱